

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 336, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I, Učiteljska tiskarna.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 8. Pri večjem naročilu popust.

Kongres jugoslovanske socijalno dem. stranke v Trbovljah.

Trbovlje, 26. dec. Včeraj se je pričel zbor DS v Trbovljah. Kongres je sprejel program in statut ujedinjene Socialistične stranke Jugoslavije in se pretvoril v oblastveni kongres. Včeraj sta poročala o zedinjenju s. Korun in o parlamentarnem delovanju s. E. Kristan. Kongresa sta so udeležila s. Dragiša Lapčević, predsednik zedinjene stranke in s. Vilim Bukšeg. Poleg tega so poslali pozdrave francoska socialistična stranka, vojvodinska nemška soc. dem. stranka in s. dr. Fric Adler.

Težek porod.

Jugoslovanski diplomati, političarji in veleposlaniki, ki že precej dolgo krmarijo našo ubogo državo so se sporazumeli glede sestave vlade in v nedeljo je novo vlado imenoval kralj. Kriza, ki se je vlekla kakor morska kača mesec dni, je rešena, toda ta težki porod znači, da je večina precej rahla in da jo majhna sapica lahko pošlje na počitnice. Pri tej krizi je slo nazadnje za vpliv vojaške „bele“ ali „črne“ roke. Končno so se demokratski vdali pritisku Pašića in Zečević ostane zaenkrat vojni minister.

Nova vlada sestoji iz naslednjih ministrov:

Interpelacija

gospodu vojnemu in mornariškemu ministru.

V petek, dne 9. decembra, se je v Belgradu dogodil slučaj, ki je izzval v krogih mirnega prebivalstva silno ogorčenje. Tega dne, okrog 11. zvečer, sta neki podnadrednik in neki vojak napadla zahrbno in s koli ravnatelja belgrajskega dnevnika »Republika«, gosp. Dragomira Ikončiča in sotrudnika Božo Pavloviča. Pred tem napadom je bil v lokalni Narodne Potrošaške Zadrage, (stari Socialistički Dom), kjer sta ta večer sedela gg. Ikončič in Pavlovič, tudi ta podnadrednik. K njemu je pristopil major g. Milan Stojković in mu intimo šepetal, pokazujoč z glavo na mizo, za katero sta sedela omenjena časnika. Ta njuna intimnost je bila zelo nenavadna za običajno vojaško disciplino, zakaj podnadrednik ni niti vstal, niti po predpisih pozdravil majorja, temveč je sedel da stolu in pazno poslušal majorjevo šepetanje.

Po tem, in ker nista omenjena časnika nikdar imela opravka s podnadrednikom, je treba izvajati, da so bili napadalcu le izvrševalci druge volje; toda tudi major g. Stojković ni nikdar prepira z dr. Ikončičem, in je toraj jasno, da je bil tudi on kakor podnadrednik le eksponent drugih faktorjev, in sicer gotovih oficirskih krogov. To se mora predpostavljati po tem, ker se za interese drugih skupin gotovo ne bi izpostavljale vojaške osebnosti in zlasti še po tem, ker je bil dr. Ikončič tiste dni napisal in objavil nekoliko ostrih člankov o nekaterih časniki in sicer prav o tedanjem vojnem ministru in o nekaterih polkovnikih, kandidatih za generale. Le oni so bili zelo ogorčeni radi kritik in podatkov, ki jih je podal g. dr. Ikončič. Le v njihovem interesu je moglo biti, da se maščujejo, in zato treba pripravljanja omenjenega napada iskati prav v krogih teh oficirjev.

Tukaj ne gre za vprašanje, ali so podatki, ki jih je podal g. dr. Ikončič, resnični ali ne, ali so imeli omenjeni oficirji opravičen razlog, da bi se čutili užitane. V nobenem slučaju ne pripada nikomur v državi pravica iskati si zadoščenja po drugi kakor po zakoniti poti. Osebo čast štiti zakon, ki jih izvršujejo kompetentna sodišča v deželi, in to velja za oficirje enako kakor za naše državljane,

Ministrski predsednik bo Nikola Pašić (rad.), minister za vojno general Zečević, minister za prosveto Pribečević (dem.), za notranje dr. V. Marinković (dem.), finance Kumanudi (dem.), vere dr. Kerstelj (dem.), socialna politika dr. Žerjav (dem.), šume in rude Rafailović (dem.), narodno zdravje dr. Karamehmedović (musl.), trgovina dr. Spaho (musl.), justica dr. L. Marković (rad.), železnice Stanić (rad.), izenačenje zakonov Marko Trifković (rad.), javna dela Velja Vukičević (rad.), agrarna reforma Miličević (rad.), kmetijstvo Pucelj (samostojnež).

In tako plovemo dalje.

Lahko bi se celo reklo, da se mora od njih zahtevati spoštovanje zakona v najpopolnejši meri, ker uživajo sami razne privilegije in ker pridejo lahko v položaj, da službeno izpolnijo spoštovanje zakona od drugih.

Toda začetniki tega napada so zakrivali več. Ne le, da so bili napadeni časniki brez zaščite, ne le, da se je napad izvršil zahrbno in po noči, ampak iniciatorji ga niso izvršili sami, temveč po najemnikih, ki so službeno odvisni od njih. Tako postopanje je splošno nedostojno; ne pristojno častnikom in se nikakor ne vjemata s pojmi o njihovem poklicu.

S tem, da so zagrešili zahrbten napad na mirne, neoborožene državljane, so obenem postavili na kocko zdravje in samo življenje vojakov, ki so prišli v vojsko po zakonih dežele, ne za osebna sovražstva in maščevanja, ampak da bi branili deželo in narod. Če bi bili napadeni časniki imeli revolverje, bi bil gotovo eden ali drugi napadalec z življenjem poplačal samovoljnost in plašljivost svojih predpostavljanih.

To ni prvi slučaj, da določajo časniki vojakom grde in ponižujoče naloge, ki izpodkopavajo vojaško moralo. Noben sluga nebi od svojega gospodarja sprejel te najemniške naloge, ki jo morajo ubogi vojaki sprejemati v imenu discipline, seveda povsem napačno razlagane.

Z ozirom na to nam je čast vprašati gosp. ministra:

1. Ali je pri volji uvesti objektivno preiskavo omenjenih dogodkov in podati Skupščini poročilo o rezultatih?
2. Kaj misli storiti, da se popravi krivica, da dobe napadeni zadoščenje, in da se kaznujejo krivci?
3. Kaj misli storiti, da se prepreči zlorabljanje moči od strani vojaških oseb prav tako, kakor se mora preprečiti v vsakem drugem slučaju, in da se iztrebi iz vojske vsaka sled duha, ki je v nasprotju z enakimi pravicami vseh državljanov, z ustanovitvijo in z pozitivnimi zakoni?

Interpelanti:

Ethin Kristan, Jovan Gjonović, Nedeljko Divac in tovariši.

Belgrad, dne 22. dec. 1921.

praktična država na svetu, povabila sovjetskega komisarja za trgovino, Krasina v London, kjer so se še pred kratkim vršila gospodarska pogajanja med obema državama. Za Angleško so pricapljali Nemci, potem severne evropske države, za tem Čehoslovaška in še druge. Posebno so bile hude agitacije za Rusijo v Nemčiji. Tako je n. pr. priredilo nemško-jugoslovansko društvo 10. t. m. v Frankfurtu svečano akademijo, na kateri je predaval znani publicist dr. Paket o slovanstvu, pa naglašal, da je bila sicer Rusija v brestlitskem miru razkosana, toda na apel iz Moskve na »proletarce sveta«, so se pridružili narodi iz Kavkaza, Ukrajine in Sibirije zopet materi Rusiji. Razcepljeni ruski narodi so postali svetovni proletarci, katerih posamezniki se živo zavedajo, da je ruska cerkev poginila, kar znači osvoboditev duhovnega življenja, ki začneja z ljubeznijo do vseh živih in mrtvih bitij, je mešanica proletarizma in kozmopolitizma, je duh univerzalnosti. Govornik se je spodtaknil ob Jugoslavijo, ki se približuje samo zapadu, pohvalil se je, da so tudi Nemci pričeli čutiti, da so proletarci sveta, nakar je govoril jugoslovanski podanik dr. Žižek, ki na je naglašal, da »proletarizem« in »boljševizem« ni izraz ruske duše, zakaj Slovani so individualisti, temveč importirani poskus, ki bi mogel uspeti tudi na zapadu. Da ni samo dr. Žižek tega

menja, temveč z njim vred še različni žižki, je gotova stvar. Le tako si namreč moremo razlagati, da potroši naša vlada za ruske begunce nič več kakor 30 milijonov dinarjev letno, kakor nam je priznal pred meseci gospod finančni minister. Toda prav gotovo je to število milijonov prepričilo, zakaj v našem proračunu je cela rajda strahovito visokih števk, da slednjič že nihče ne ve, koliko se je potrošilo za naše državljane, koliko pa za tužce. Ali ni škandal, da vzdržujemo na račun našega naroda ruske begunce, ki pošiljajo ob slednji priliki pozdrave generalu Wranglu, »matjuški ruski carici« itd., ne glede že na dejstvo, da odjedajo kruh našim ljudem in besnijo proti ruskemu narodu, ki hodi po poti socialne revolucije! Sovražstvo naših državljanov do ruskega naroda je dospelo že tako daleč, da je odgovoril delegat kraljevine SHS, jugoslovanski poslanik Spalajković dr. Nansenu, ki je poročal »Zvezi narodov« v Ženevi o lakoti na Ruskem, za katero poglino cele vasi, doslovno sledeče: »Bolje je, da umre 20 milijonov ljudi od gladi, kakor pa da bi se pomagalo sovjetski vladi!« Koliko časa bomo še taval v temi, kdaj bodo ponehali večni koristolovski boji, ki nam žugajo, da bodo strli v najkrajšem času kolesa državnega voza, če bo šlo naprej v takih popevčkah, ki nam jih dnevno servirajo naši modri diplomati!

Iz kraljestva alkohola.

Koncesioniranih gostilničarskih in krčmarskih obrti se izvršuje v Sloveniji 6026. Te obrti so v smislu obrtnega reda drž. zak. št. 59 z dne 16. avgusta 1907 čl. 16 razdeljene sledeče:

toči in na drobno prodaja pivo, vino, sadjevec in žgane opojne pijače 3122, pivo, vino in sadjevec 2599, žgane opojne pijače 305 obrtnikov. Obrt se izvršuje v 4984 slučajih osebne, 389 po namestniku in 633 po najemniku. Koncesij je bilo ukinjenih kazensko začasno 47, trajno 1 in iz raznih drugih razlogov 512, skupaj 570, na novo podeljenih pa 217. Na 185 oseb pride 1 gostilna in 308 oseb 1 točilnica žganih opojnih pijač. Raznih vrst opojnih pijač se je zavžilo: piva 170.000 hl, vina 270.790 hl, sadjevca 73.664 hl in sadnega žganja 4200 hl v skupnem znesku 1.405.100.000 K. Na eno osebo odpade torej povprečno 49 l opojnih pijač v vrednosti 1312 K. Tu ni vsteto žganje, ki ga izdelujejo posamezne točke iz špirita, isto tako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino.

Oblastveno je bil dovoljen ples v javnih prostorih v 1700 in prekoračenje krajevno - policijske ure v 1730 slučajih z 2197 nadurami.

Radi prestopkov naredb ministrstva za notranje zadeve z dne 13. novembra 1913, šte. 752, o omejitvi točenja alkoholnih pijač, je bilo kaznovanih 1357 oseb z 121.335 K denarne in 633 dni zaporne kazni. Največ oseb med njimi tudi večje število ženskega spola, je bilo obsojenih radi javne pijanosti.

6026 alkoholnih podjetij stoji nasproti 8 brezalkoholnih gostiln in 56 podjetij za izdelovanje brezalkoholnih pijač t. j. sodavice, pokalic in sadnih sokov, ki pa vsled pomanjkanja sirovin le v presledkih obratujejo.

V boju proti alkoholizmu se je poverjenstvo za socialno skrb udeleževalo sledeče: Ustanovilo je dne 21. januarja 1920 protialkoholni svet kot posvetovalni organ protialkoholnemu oddelku, sestoječ iz zastopnikov raznih državnih oblasti, izobraževalnih in telovadnih organizacij v Ljubljani. Ptom organov protialkoholnega oddelka se je izvedlo po raznih krajih Slovenije kontrola nad izvrševanjem vladnih

naredb tihočih se omejitve pijančevanja. Ugotovilo se je med drugim zlasti več slučajev protipostavnega točenja in prodaje žganih opojnih pijač.

V skrbstvo za alkoholike je bilo prevzetih uradnih potom in na podlagi prošnje svojcev v Ljubljani več oseb. V njih zdravljenje in oblažitev družinskih razmer vohče se je ukrenilo vse potrebno. V enem slučaju je bil bolnik postavljen pod varstvo, v drugem pa vsled popolnega pomanjkanja zdravilišča za alkoholike v Jugoslaviji, oddan v enoletno zdravljenje bolnišnice na Studencu.

V svrhu protialkoholne propagande vršil se je v 43. urah 29 predavanj, katere je posetilo okoli 5000 oseb. Vsako predavanje je poposnelo 60 skioptičnih slik. Največ zanimanja za te prireditve je pokazalo industrijsko delavstvo.

Uradu so bili v omejitve pijančevanja stavljeni od strani raznih izobraževalnih organizacij med drugimi sledeči predlogi: 1. uvede naj se praktično nadzorstvo produkcije in prodaje alkoholnih pijač; 2. izvede naj se revizija koncesij za žganje, ki se vrši v zvezi z drugo obrtjo; 3. vsem, ki imajo gostilne v najemu, pa se drugače lahko preživljajo, naj se oduzamejo koncesije; 4. zahteva naj se, da vsaka gostilna postreže tudi s hrano in brezalkoholnimi pijačami; 5. propagandno delo v svrhu omejitve pijančevanja, naj se koncentrira najbolj pri mladini in sicer v šoli, pri telovadnih organizacijah in društvi sploh, kjer se zbira mladina v kakršne koli izobraževalne svrhe.

Najnoveše.

SIBENIŠKI ŠKANDAL.

LDU, Split, 26. dec. Snoči je došlo v Sibeniku v široki ulici do incidenta med italijanskimi mornarji s tukajšnje postajne ladje »Audace« ter nekaterimi meščani. Italijani, ki so imeli s seboj orožje, so pričeli streljati, kar je povzročilo, da se je zbrala večja množica prebivalstva in da sta prihiteli na lice mesta policija in vojaška patrula, ki sta množico razgnali. Nato so Italijani odšli na obalo ter se vkrcali na ladjo. Zatem se

je Italijanska vojna ladja umaknila od obali ter pričela streljati nanjo s strojnimi. Obstreljevanje je trajalo do polnoči. Izstreljenih je bilo okoli tisoč streliv. K sreči ni bilo na obali ljudi. Ranjena sta bila samo dva človeka, eden lahko, a drugi težko. Pri preiskavi naših oblasti se je ugotovilo, da so Italijani zakrivali incident, ker so izzivali. Medtem je davi priplula v Sibenik še druga italijanska vojna ladja, pred luko pa križari italijansko brodogrje. Italijanski konzul zahteva od naših oblasti, da morajo izkazati na svečan način čast italijanskim častnikom ter trdi, da je krivo meščanstvo. O incidentu je bila takoj obveščena osrednja vlada. Med meščanstvom v Sibeniku in Splitu vlada radi tega dogodka velike ogorčenje. Pričakuje se oster nastop naše vlade proti frapantni žalitvi mednarodnih zakonov.

Nacionalistična nestrpnost nas je obdarila z novim zapletljajem, katerega posledice ne moremo še izmeriti. Kako so se dogodki odigrali, ni prav jasno, vendar pa je za nas eno gotovo; skrajni čas je, da zapuste laške vojne ladje, predmet večnih hujškanj in krvavih izzivanj, naše luke. Buržoazija, ki je drugo ne srbi kot ministrski stolci in korita, naj se v splošno korist enkrat zgane iz svojega koruptnega spanca in odločno izvede našo zahtevo! Sino suverena država in ne potrebujemo nobenega nadzorstva nad seboj, oboroženega nadzorstva tuje imperializma pa se najmanj. In kar je fašistiške prenapetosti na naši strani, tudi te naj bo konec, ker ne dvomimo, da ima pri zadnjem škandalu tudi svoje prste vmes!

BELA ROKA SE UMIKA, ČRNE DUŠE OSTANEJO.

LDU, Belgrad, 26. dec. Po sestavi vlade Nikola Pašića in podpisu ukaza o imenovanju novih ministrov je vojni minister general Zečević podal ostavko za svoje mesto. General Zečević je izjavil ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću, da želi odločiti ministrsko listino, ter mu je tudi poslal pismo ostavko, v kateri utemeljuje svoj korak stem, da mu je nemogoče ostati v vladi, ker se mu že v naprej izraža nezaupanje. Ministrski predsednik Pašić je sprejel ostavko generala Zečevića ter je o njej včeraj poročal kroni.

MEŽICA, ŠIBENIŠKI DOGODKI, RUSKI BEGUNCI IN DRUGO PRED MINISTRSKIM SVETOM.

LDU, Belgrad, 26. dec. Danes je bila od 16. do 19.30 seja ministrskega sveta, na kateri se je najprej govorilo o delovnem programu narodne skupščine in o deklaraciji, ki jo bo vlada podala dne 28. t. m. V deklaraciji se ima označiti delovni program narodne skupščine, ki na bi predvsem sprejela proračun, zakon o državnem svetu, zakon o državnih sodiščih, zakon o glavni kontroli, volilni zakon, zakon o zasebnih uradnikih, tiskovni zakon, zakon o zemljiškem kreditu, zakon o zavarovanju proti elementarnim neizidom, naučni načrt srednjih in visokih šol, zakon o ureditvi sodišč in o reorganizaciji vojnih sodišč, nadalje zakon o likvidaciji agrarnih odnosov in zakon o izenačenju posameznih vrst davkov. Zatem je ministrski predsednik Nikola Pašić sporočil, da se Nj. Vel. kralj imenuje Aleksander I. Nato je notranji minister poročal o dogodkih v Sibeniku. Tamkaj je namreč došlo do incidenta z italijanskimi mornarji, ki so izzvali spopad z našim prebivalstvom ter je nato poveljnik italijanske ladje odredil, naj se strelja s topovi na mesto. Zatem je minister pravde predlagal, naj se ukine sekvester nad rudnikom Mežica v Sloveniji, ki ga je kupila neka angleška družba in da naj se prizna našim državljanom 25% delnic. Zatem se je razpravljalo o volilnem zakonu,

Kapitalistična vlada države SHS podpira buržoazne Ruse.

Zapadne evropske države so se po dolgih letih trdno uverile o resni volji ruskega naroda, ki je enkrat

za vselej raztrgal verige despotkega carizma in so se mu začele približevati. Anglija je kot najbolj

vendar pa je bila razprava odgojena na bodočo sejo. Finančni minister je predložil zakonski načrt o odgoditvi plačil naših trgovcev v inozemstvu. Sklenjeno je, da se ta zakonski predlog predloži v rešitev skupščini še pred 1. januarjem z namero, da se zboljša tečaj dinarja, vendar pa morajo zadevo prej še proučiti finančni minister, minister pravde in trgovinski minister. Finančni minister je nato poročal o ponudbi francoske banke »Credit mobile«, da nam izplača kot predjem stalne vsote na račun naših zahtev pri francoski vladi za vzdrževanje ruskih beguncev, glede katerega se je obvezala francoska vlada, da povrne stroške. Te zahteve znašajo 4.700.000 frankov. Finančni minister je nadalje poročal o sporu med finančnim ministrstvom in glavno kontrolo, ki se je postavila na stališče, da ima pravice nadzorovati umestnost posameznih izdatkov. Ministrski svet se je postavil na stališče finančnega ministra, da ima glavna kontrola pravico nadzorovati računsko in zakonsko stran izdatkov, ne pa njihove umestnosti. Končno je ministrski predsednik Nikola Pašić poročal, da je general Zečević podal ostavko kot vojni minister ter je obljubil, da bo o tej zadevi na jutrišnji seji ministrskega sveta podrobneje govoril.

RAZNO IZ ZAKONODAJNEGA ODBORA.

LDU. Belgrad, 26. dec. Ker je vlada sestavljena, je zakonodajni odbor takoj nadaljeval svoje delo. Tekom praznikov je bil sprejet zakon o davku na vojne dobičke, zakon o davku na zemljišča, zakon o upravi fondov ter zakon o nošenju orožja. Obznanjena je ukinitvena. Razpravljalo se je tudi o zakonskem načrtu, ki se tiče orožništva in ki predvideva, da je orožništvo dejansko sestavni del vojske, vsled česar spada pod vojno ministrstvo, samo glede strokovne izobrazbe spada pod notranje ministrstvo. Sledi se je pričela razprava o zakonskem načrtu glede državnih doklad uradnih tom. Razprava o tej zadevi je bila v načelu in podrobno stihl završena. Poročevalec Svetislav Popović je imel ob tej priliki daljši ekspezo, v katerem je dokazoval potrebo, da se vsi uradniki izenačijo z ozirom na državske doklade po državnih razmerah v posameznih pasovih. Finančni minister je izjavil, da se za sedaj dela samo na prehodnih navedbah, definitivna rešitev pa bo izvedena šele po sprejemu definitivnega zakona v skupščini. Ta zakon se bo moral šele tedaj uveljaviti, ko se bo razpolagalo s potrebnimi krediti, imel pa bo retroaktivno veljavo od 1. januarja 1922 dalje za vse uradnike, ki bodo po redukciji državnega uradništva še ostali v državni službi. Razen tega se je tudi razpravljalo o prenosni kronskih plač v dinarske.

NOVA INDIJA.

LDU. Pariz, 25. dec. Kakor poročajo »New York Herald« iz Kaira, je včeraj zopet došlo do nemirov, pri katerih je bilo pet egiptovskih dijakov ubitih, 20 pa ranjenih.

Dnevne vesti.

Verska strpnost. Prejeli smo: Po ustavi kraljevine SHS se smatra v tej državi vsa veroizpovedanja enakopravna, kar pa ne upoštevajo nekatere fanatične redovnice v različnih dobroteljskih zavodih. Zgodil se je slučaj, da je redovnica neke bolnice v Sloveniji zasmehovala muslimanskega vojaka s tem, da mu je z roko zbilja šajkačo z glave med koslom. Muslimani se namreč držijo svojih verskih običajev, da imajo vedno pokrivalo na glavi. Skrajni čas je, da se tudi tem nedostatkem pride v okom. Sicer so na nastale v zadnjem letu čudne razmere pri merodajnih oblastih teh zavodov, glavno vlogo igrajo različne protokcije. Ložariška taksa se splošno plačuje po določbah, ki so bile v času, ko je blago ležalo, v veljavi. Z ozirom na to se ima za blago, ki je za-

padlo povišani ležarini, plačati poleg ležarine, ki se je morala plačati po prejšnjih predpisih, tudi povišana ležarina, vendar pa samo od onega dne dalje, ko se je začela uporabljati povišana ležarina. Ta določba se ne nanaša na aglo, ker je za plačilo iste merodajen dan, ko se izvrši sklep plačila carinske dajatve.

Železničarski žepni koledar za leto 1922 lično opremljen z raznimi navodili ter dnevnimi razpredelbami je izšel. Dobi se ga po raznih trafikah. Naroča se ga pri knjigovozu Jakopiču, Cankarjevo nabrežje, Ljubljana. Cena 6 dinarjev.

Mestni vodovod Ljubljanski je v zadnjem času predmet raznim članom v tukajšnjih časopisih. V posameznih občinstvu naj služijo sledeči stvarni podatki: Vsled ponesrečene regulacije Save med Tacnom in Črnučami se je deroča voda tako močno naglobila v svojo strugo, da je pričela Sava odvajati zgornje plasti talne vode, katero zajemajo mestne črpalke v Klečah. Ljubljanska voda prihaja namreč izpod Kamniških planin, teče podzemeljsko skozi naplavljene rušče, ter se pretaka kot talna voda pod savsko strugo proti Ljubljani, ki tvori v Ljubljanski ravnini najnižjo zarezo. Ta talna voda je doslej zlasti letos vsled izredne suše take nižine, da so usahnili skoraj vsi vodnjaki med Savo in Ljubljano.

Le mestni vodovod, ki ima 40 m globoke vodnjake do sedaj še dobiva dovolj vode. Ker pa so mestne črpalke postavljene v globlini 20 metrov pod površjem in pade voda sedaj med črpanjem preko 7 m nižje kot so črpalke, je jasno, da je sesalna močnost črpalke že precej pri kraju. Če bo torej padala talna voda še naprej je neizogibno, da bo dosegla take nižine, ko bodo črpalke odpovedale. Mestna občina se bori za obstoj mestnega vodovoda že od leta 1909 dalje in zahteva od vlade, da naj uredi savsko strugo zopet v prejšnji stan in tako reši mesto Ljubljano pred katastrofo, ki je v doglednem času neizogibna. Graditelj mestnega vodovoda, znani strokovnjak dr. inž. Smreker je bil v to svrhu letošnjo jesen zopet poklican v Ljubljano. Izjavil je ponovno, da je za mestni vodovod edina rešitev dvigovanje talne vode, ki se bo doseglo s tem, če se vzdajajo v savsko strugo primerni pragovi (jezovi). Istega mnenja so bili tudi drugi veščaki, kajti ponizanje vodovodnih naprav v Klečah je neizvedljivo, temveč bi se morale zasnovati popolnoma nove naprave v nižjem horizontu, kar bi veljalo nedosegljive milijone. V očiščenem temu, da so tudi iz drugih vidikov razmere na Savi med Tacnom in Črnučami neizvedljive je tukajšnja generalna inšpekcija vodá intervenirala v Beogradu in tudi dosegla sklep ministrstva za poljoprivredno, da se mora z najpotrebnejšim delom v savski strugi takoj pričeti. Zadeva je sedaj v finančnem ministrstvu radi dovoljenja potrebnega kredita. Stvar naših poslancev je torej, da pospešijo preskrbo potrebnih sredstev za to nujno delo, ki se ne sme več odlagati. Stori se je torej vse, kar je bilo mogoče, treba je le še v Beogradu pospešiti dovoljenje potrebnega kredita. Neposredne nevarnosti še ni, da bi ostala Ljubljana popolnoma brez vode, ker se dosedaj dela še vedno z dvema črpalkama. Pač pa je pričakovati, da višje stoječa črpalka odpove in bo mogoča delovršba samo še z jednim strojem, tedaj bo nastalo neizogibno pomanjkanje vode. Le par tedensko južno vreme, s potrebno padavino, bi moglo ustvariti zopet boljše razmere.

Gospodarstvo.

= Ljubljanski trg. Na trg so se pripeljale zopet večje množine mesa, tako da je za praznike potreba krita. Razprodaja se telečje meso 32 in 34 K kg. goveje meso od 20 do 34 K po kvaliteti, drobnica 24 K, prašičje meso 40 in 44 K kg. Mestna aprovizacija je spravila na trg en vagon lepih jajc. Zanimivo je, da občinstvo smatra vse blago mestne aprovizacije kot manjvredno vsled vojnih izkušenj. Občinstvo se opozarja, da nabavlja sedaj mestna aprovizacija le najboljše blago kar ga je sploh mogoče dobiti. Če občinstvo v nakupom ne podpira mestne aprovizacije, potem ta ne more delati. Jajca se razprodajajo po 8 K komad. Na kmečki trg je došla za praznike večja množina jajc zelo mešane kvalitete vsled dolgega hranjenja jajc za praznike. Cena moki sloni na ceni 21 K za kg št. 0 v detajlni razprodaji. Aprovizacija je nabavila veliko množino moke, ki se bo v kratkem pričela oddajati pekom in občinstvu po znižani ceni. Ribji trg je bil za praznike zelo živahen in je došlo na trg precej blaga. Potreba še ni bila krita. Glede moke je krita komaj polovična potreba Ljubljane.

= **Drugi ljubljanski veliki semenj v letu 1922.** Il. vzorčni veliki semenj se priredi v Ljubljani v letu 1922. v dnevih od 2. pa do 11. septembra. Velikanski uspehi razstavljalcev preteklega semnja jamčijo, da bo tudi prihodnjeletna prireditev zadovoljila vse udeležence. Koncem meseca januarja bo pričel sejmski urad, ki posluje permanentno na sejmišču ob Gosposvetski cesti razpošiljati interesentom vabila, sejmske reče in prijavnice ter dajo že sedaj vse potrebne informacije o prihodnjeletni prireditvi.

= **Kriza na Angleškem.** Pred prazniki so imeli brezposelni zborovanje v Hyde parku. Ker so pretili, da bodo vdrli v prodajalnice, je policija izvršila primerne odredbe.

Po svetu.

= **Deficit mesta Dunaja znaša 7 in pol milijard.** Proračun mesta Dunaja predvideva za leto 1922. 32 milijard stroškov in 24 milijard dohodkov, tako da znaša deficit letošnjega proračuna 7 in pol milijard. Za kritje deficita pa mestna občina primorana naložiti ogromne doklade.

= **Slovesna podelitev Nobelovih nagrad.** V nedeljo 11. t. m. je bila v Stockholmu slovesna podelitev Nobelovih nagrad Walter Nernstu in Anatole Franceu, ki jo je izvršil sam švedski kralj. V svojem odgovoru je rekel Anatole France, ki je znan po svojem socialističnem prepričanju, da ni verskiški mir noben mir, temveč podaljšanje vojne. Evropa bo propadla, če ne bo prišel do veljave razum v parlamentih Nernst je pozdravil švedsko akademijo, končno pa je izpregovoril ministrski predsednik Branting, ki je izjavil, da bodo stremeli nordijski narodi z vsemi močmi, da ne bo več prišlo med narodi do svetovne vojne.

= **Duhoborci ne smejo v Združene države.** Večje število duhoborcev, pripadnikov ruske verske sekte, je bilo naseljenih okoli Nelsona, B. C. Hoteli so se izseliti v državo Washington, toda priseljeniški komisar jim tega ni dopustil. Na kanadski pacifični železnici jih je ustavil in postal nazaj, ker je bil mnenja, da so »filozofično - anarhistični« nazorov, kakršnih pa ne trpi »dežela svobode«. — Ze nekaj so imeli ti ljudje veliko smolo s potovanjem, ko so dospeli v Kanado. Kakor takrat so tudi ob tej priliki protestirali s protestno paradno. Na postajo so trije v čakalnici, ko so izvedeli, da so izključeni iz Združenih držav, odločno protestirali s tem, da so se trije izmed njih slekli ter pričeli plesati Adamov ples. Rezultat protesta za vse je bila ječa. čana z veliko zmago. Generalna Stavka kovinarjev v Italiji konstavka kovinarjev, mornarjev in tiskarjev v Italiji se je končala z veliko zmago za delavce. Delodajalci niso znižali mezde in fašisti v Trstu, ki so umorili dva odbornika delavske unije, so bili aretirani in vlada je obljubila, da bodo kaznovani. V januarju grozi splošna stavka železničarjev.

Dopisi.

Celje. (Junaški čini g. Ivo Bizjaka, modni atelje za dame in gospode.) Ze meseci minevajo, odkar je g. Bizjak začel čistiti svojo delavnico

tako, da mu ni v bližini ne v dalji para. Primorani smo, povedati javnosti tudi naše mnenje z ozirom na njegov poduk, ki nam ga je dajal, ko nas je odpuščal v svoji jezici. (Zahtevali smo namreč enakopravnost v delavnici in plačilo po kvalifikaciji ozirom zmožnosti.) Začel je razlagati našo preteklost. Omenjamo pa, da je g. Bizjak bil pred nekoliko leti še pomočnik pri tvrdki Wambrechtsamer, kjer je vrtil telovnike. Kot vodja strokovne organizacije nas je podučeval, nas vzpodbujal k borbi za 8-urni delovnik, ki ga pa sam ni držal. (Nosil je namreč zvečer domov napol izdelane komade, ki jih je ponoči »pekel«.) Danes je največji protivnik 8urnega delavnika. (Pa še večje zasluge si je mož pridobil: Bilo je nekako pred 10 leti. Kako je postal proti njegovim tovarišem, ki so bili Sokoli! Pač srečni demokrati, ki imajo take somišljenike!) Da je danes to, kar si ni zaslužil, se ima zalivali nekaterim svojim tovarišem, ki so mu pomagali. Ko se je počutil dovolj močnega in trdnega, pa je začel svoje nekdanje tovariše šikanirati, da so bili primorani zapustiti delo. Če je že mogoče pozabil, mu bomo dokazali, ker ga poznamo še kot delavca in sedaj kot mojstra. Pa dobro špijonažo si je tudi vpeljal v svoji delavnici z nekim M. P. Za inženiranje preprirov je ta M. P. izvršil, in g. Bizjak ga prav dobro uporablja v svoje svrhe. Dal mu je brezplačno stanovanje, ter tudi vmes kak kozarec vina, da se ložje pogovorita za nadaljno operativno delo v »čiščenju delavnice«. Opozoriti se mora, da ta dva čistita samo dobro delavstvo iz delavnice, in zato je tudi dobil M. P. svojih tedenskih 50 K povišica ter še zajtrk povrh. Šivilji ne pusti g. Bizjak, da bi bile organizirane, ter kliče njihove matere v tem oziru na pomoč, katere pa do sedaj niso imele nič proti temu, če so hčerke organizirane, kar je pravilno, a g. Bizjak jim je to kot najvišji diktator izrečno prepovedal. Tisti pomočniki, ki so zahtevali red, so morali izstopiti. Vprašamo gosp. Bizjaka, kdo mu je več hasnil: ali mi, ali šivilje ter učenke? Polagamo g. Bizjaku na srce: Če bo imel kdaj še kake poštene pomočnike, naj bo jim odkritosrčen, ter naj v obraz pove, kaj mu ne ugaja! Pomočnike opozarjamo, naj ne iščejo dela pri tej tvrdki, dokler g. Bizjak ne napravi reda. — **Prizadeti.**

Celje. (Nove vrste bratomorilci na delu.) Dne 10. t. m. je sklical sestanek rudarjev premogovnika Pertinač iz Pečovnika, g. obratovodja Horvat Stefan, ki je član JDS k gostilni pri Ploj na Bregu. Na sestanku je nameraval rudarje organizirati v »Samostojni delavski uniji«. Sesta-

nek se je sicer odpovedal, ker so to kapitalistično dr. Zerjavovo gnezdo pravčasno zasledili socialisti. Ker je ime Horvat Stefan celjskemu proletariatu še neznan, smatramo za potrebno, povedati, da je bil med časom splošne stavke aprila meseca 1920 komunist ter da je prirejal sestanke s komunistom Jazbecem v Zabukovci. Nekega dne je »ponudil« nekemu celjskemu socialistu rudarsko armado za izvršitev revolucije... Horvat je bil s policijo dobro znan, ker je že dan pred aretacijami vedel, da bodo drugi dan vsi zaupniki aretirani v Celju. Nekaj dni po aretaciji zaupnikov pa je v »Novi Dohi« podal izjavo, da stopi iz stranke, ker se »s programom ne strinja« (ker se mu ni posrečilo proletarijat v nesrečo gnati in krvavo žrtve gledati.) Nekaj časa pozneje je postal Horvat narodni sociallec, a tudi tam se je izneveril. Sodrugi! Takega agitatorja si je zbrala »Samostojna Unija«! Se enega proletarskega bratomorilca imamo v Celju. Sliši na ime Reiniš Alojz, zaposlen v državnih cinkarni. Delavci, čuvajmo se takih ljudi! — **Več razredno za vednih socialistov.**

Spodnja Poljskava. (Naš shod.) Shod, ki se je vršil dne 11. t. m. bil je vrlo dobro obiskovan. Poročal je naš poslanec s. Kisovar o agrarni reformi, sodrug Krištof pa o političnem položaju, ter sodrug Obrovš o občinskem gospodarstvu in o pomenu organizacije. Veliko zanimanje je bilo za agrarno reformo, kar je dokaz, da kmetijski proletarijat treba zemlje. Shod je bil jako buren, ker je sodrug Obrovš omenil, da so nekateri nasprotniki zajemali pamet z veliko žlico, pa vendar so se potem pomirili duhovi ter pripoznali, da imamo vendarle ml prav. Pristopilo je tudi precejšnje število članov h KDZ.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO
TISKOVINE ZA SOLE, ZUPANSTVA IN URADE. NAMODERNEJE PLAKATE IN VABILA
ZA SHODE IN VESELICE

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani.

Južna železnica razpisuje dobavo sledečih množin železa, katero potrebuje za prvo polletje 1922.

196.500 kg okroglega železa
61.000 kg kvadratnega železa
6.500 kg voznega železa
63.500 kg širokega železa
49.000 ploščatega železa
28.000 enakokrakega kotnega železa
27.500 neenakokrakega kotnega železa
15.000 U-železa
6.000 obličnega železa
40.000 kg palčk okroglih (Zaggeln rund)
20.000 palčk ploščnatih (Zaggeln flach)
8.000 palčk □ (Zaggeln □)

Skupaj: 521.000 kg ali okroglo 52 vagonov železa, katerih dobava mora biti izvršena v roku dveh mesecev, od dneva ko je tvrdka dobavo prevzela.

Ponudbe za dobavo celotne ali delnih množin je vpslati do 15. januarja v zaprtih kuvertah pod označbo »železo« na Obratno ravn. j. žel. oddelek VI. Natančnejši pogoji so na razpolago istotam.

Obratno ravnateljstvo južne železnice Ljubljana.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socializmu.

Cena K 2.—
Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Stavbeni vodja

za železobetone in visoke stavbe
želi službo premeniti.
Naslov v upravi »Napreja«

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano. Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.

Naročajte

„NAPREJ“

Večja tovarna
za mesne izdelke in mast išče

zastopnika

iz Beograda za Srbijo.

Čenjene ponudbe na generalno zastupstvo »Interreklam d. d.«
Osijek 1., Paromlinski prolaz 8.